

Таким чином, у зв'язку з постійним розширенням різновидів кіберсуїциду була розширена і класифікація самогубств, до них увійшли асистований та маніпулятивний.

Асистований кіберсуїцид — це форма психологічного насильства над людиною іншою особою, яка змушує жертву вчинити самогубство за допомогою психологічних маніпуляцій через Інтернет.

Маніпулятивний кіберсуїцид — самогубство, вчинене особою під психологічним впливом злочинця, який маніпулює свідомістю жертви з метою схилити жертву до самогубства.

У сучасних умовах Інтернету часто стає легко маніпулювати людиною, що призводить до виникнення таких спільнот, як: «*Розбуди мене о 4:20*», «*Море китів*», «*F57*», «*Червона сова*», «*Момо*» та ін. У їхній основі — ігри, які складаються з 50 завдань, де останнім є вчинення суїциду. З початку куратори дізнаються про особисті дані гравця: ім'я, прізвище, номер телефону, адресу проживання й інші дані, усе, що може підійти для шантажу та маніпуляцій. Самі завдання висилаються в ранній час, щоб людина не могла контролювати себе, оскільки буде знаходитися в стані стресу. Також маніпулятори надсилають гравцям жорстке відео або ж психоделічну музику, фото самогубства та інше. Такий матеріал чинить негативний вплив на психіку людини. Методом маніпулювання свідомістю, за допомогою шантажу і погроз, наприкінці гри куратори змушують людину вчинити суїцид.

У соціальних мережах людина може діяти імпульсивно і публікувати щось те, що може відображати її почуття і думки в цей момент, але це може призвести до цькування зі сторони людей. У такому випадку особа може відчувати сором чи жаль за те, що опублікувала щось імпульсивно. Не варто забувати ще і про залякування в соціальних мережах, знущання, домагання до людини — це все також може призводити до суїцидальної поведінки особистості.

При кіберзалякуванні злочинець переслідує жертву, розміщуючи негативні, шкідливі та фейкові повідомлення, коментарі та контент про людину. Жертви кіберзалякування схильні до високого ризику самоушкодження та суїцидальної поведінки. У випадках цькування, включаючи кібербулінг, жертви схильні до ризику занепокоєння, позбавлення сну, поганої успішності та депресії.

О. Радько

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

О. Radko

FEATURES OF PERSONAL SUBJECTIVE WELL-BEING IN THE CONDITIONS OF WAR

Останній рік для України та її громадян виявився дуже складним. Важким випробуванням на міцність загальнолюдських цінностей, дружніх стосунків. Показав ціну людського життя. Велика кількість жертв серед мирного населення, зруйновані міста та села, вимушена втеча зі своїх домівок, відсутність тепла та світла, постійна загроза життю, руйнування надій на майбутнє.

У нашому дослідженні було поставлено за мету зрозуміти — чи може людина бути щасливою в умовах війни. Для вирішення цієї мети проведено дослідження на виявлення респондентами визначення «щастя» та рівня його присутності в житті.

Щастя було темою дискусій з часів Давньої Греції, де воно розглядалося «гедонічно», або як гонитва за насолодою. Гедонічне задоволення визначалося як стан, при якому людина відчуває себе розслабленою, дистанціюється від своїх проблем і відчуває себе щасливою. Уже Аристотель уявляв щастя як сумарне значення двох аспектів: гедонії (задоволення) та евдемонії (відчуття того, що життя добре прожито).

Сучасні наукові дослідження засвідчили, що хоча ці два аспекти безперечно різні, щасливим людям притаманні як гедонічний, так і евдемонічний компоненти щастя. Деякі вчені, наприклад, Ед Дінер, стверджують, що щастя суб'єктивне. За їхніми словами, люди щасливі, якщо думають, що це так і кожна людина найкраще судить про те, щаслива вона насправді чи ні. Ед Дінер увів термін для опису цієї «міри» щастя: «суб'єктивне благополуччя». Хоча деякі критики і виступають проти концепції «суб'єктивного благополуччя», зокрема Майкл Аргайл, все одне є багато прихильників, котрі підтверджують його дійсність як наукового конструкта.

Термін «щастя» використовується дуже часто, тому має різні значення:

- емоція, яка минає (синонім радості);
- досвід виконання та досягнення;
- довготривалий процес смислоутворення та розвитку ідентичності через досягнення власного потенціалу та суб'єктивно релевантних цілей.

Тому на сучасному просторі всі теорії щастя можна розділити на три основні точки зору:

- Гедонізм. Бути щасливим — це загалом відчувати більше задоволення;
- Евдемонія. Бути щасливим — це мати прихильне ставлення до свого життя в цілому або лише протягом обмеженого часу.
- Теорія ефектного стану. Щастя залежить від загального емоційного стану людини. Воно є афективним благополуччям організму, адаптованого до зовнішнього середовища.

У нашому дослідженні була спроба відповіді на два питання:

1. Чи можуть бути щасливі люди в умовах війни?
2. Якісний склад поняття «щастя» у населення в період війни.

У дослідженні брали участь 32 громадянина України (чоловіки та жінки). Люди, які перебувають на території України, та вимушені переселенці в країнах Європи, віком від 20 до 50 років.

Дослідження суб'єктивного благополуччя людей в умовах війни продемонструвало, що люди можуть бути щасливі навіть у такі важкі для всіх часи. Про це свідчить 45% респондентів, що відзначили своє суб'єктивне відчуття щастя. Серед ознак щастя вони вказували: перебування поруч з рідними та коханими людьми; жагу до життя; наявність здоров'я та проживання вдома.

Останні 55% респондентів виявили незадоволеність своїм життям. Серед незадоволених потреб вони визначали: відсутність миру та спокою; втрату рідних; миттєвість задоволення; вимушене переселення зі своєї оселі; відсутність коханих людей поруч.

Якісний аналіз суб'єктивного благополуччя громадян України показав, що 98% респондентів демонструють значущість наявності біологічних та духовних потреб,

серед яких: безпека, здоров'я, рідні люди, любов до живого, свобода. Тільки 2% зазначили, що щастя має матеріальне походження (гроші, майно тощо).

Тому можна дійти висновку, що люди можуть бути щасливі в умовах війни з погляду гедоністичних теорій, навіть тільки задовольнивши біологічні потреби. Але якщо щастя розглядати з погляду евдомонічних теорій, то відсутність миру, можливості розвитку та невизначеність подальших перспектив, ускладнюють рівень суб'єктивного благополуччя.

Т. Сергієнко

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ІНФОРМАЦІЇ НА СВІДОМІСТЬ ЛЮДИНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Т. Serhiienko

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE INFLUENCE OF INFORMATION ON HUMAN CONSCIOUSNESS IN MODERN CONDITIONS

Актуальність обраної теми зумовлена формуванням об'єктивної закономірності розвитку інформаційного суспільства, головним багатством якого є інформація. У сучасному просторі людського буття закономірним є процес зміни ціннісних орієнтацій, ідеологічних переконань і поведінки його суб'єктів, як індивідуальної, так і масової свідомості. Таких впливів багато. І те, що ці впливи сьогодні багато в чому мають як негативний, так і позитивні наслідки, ніхто не заперечує.

Психологічний компонент інформаційних процесів глибоко досліджений у працях Д. Волкогонова, С. Зелінського, О. Караяні, В. Крисько, В. Лепського, В. Лісічкіна, А. Морозова, В. Прокоф'єва. Окремим аспектам інформаційної війни приділено увагу в працях В. Гулая, В. Гусарова, Н. Николаєнко, Г. Щедрової. Щодо проблем вивчення інформаційних процесів, то цим питанням займаються відомі дослідники, такі як: Н. Волковський, С. Жук, В. Косевцов, А. Кузьменко, О. Кіндратець, О. Литвиненко, І. Лук'янець, В. Остроухов, П. Панарін, В. Петрик, Г. Почепцов, П. Прибутько, М. Присяжнюк, А. Рось, В. Толубко, М. Требін, О. Титенко та ін. Проте, незважаючи на досить велику кількість публікацій, сьогодні це питання залишається актуальним.

У сучасному суспільстві під тиском інформаційних потоків з'явився потужний інструмент застосування прийомів і методів психологічних впливів. Сучасне суспільство сьогодні живе в інформаційному полі. Воно отримує найсвіжішу інформацію з усіх куточків планети, але тільки ту, яку подають засоби масової інформації. Будь-яка подія існує для нас лише тоді, коли вона представлена в засобах масової інформації. Люди живуть в інформаційному середовищі і щодня отримують інформацію з преси, радіопередач і екранів телевізорів. Оскільки вони часто перебувають у світі символів, відірвані від реальності, то можуть навіть суперечити власним інтересам. Реальність може відходити на другий план та відігравати підпорядковану роль. У цьому сенсі людина невільна. Щодо засобів, які використовуються при застосуванні методів маніпулювання людською свідомістю, то до них належать: засоби масового інформування; агітаційно-просвітницькі матеріали; досягнення літератури та мистецтва; засоби енергоінформації; мовні засоби; психотропні засоби; особисте індивідуальне та групове спілкування. Тому вплив інформації на свідомість людини починається з перших кроків дитини — її навчають, закликають підкорятися, контролюють та карають.